

Kevésbé ismert könnyűzene-történet(ek)

A magyar könnyűzene (számítsuk 1957-től) rendszerváltás (tehát 1989) előtti történetéről elsősorban a zenekarok és a dalok szemszögéből szoktunk beszélni, esetleg legendás helyszínek és koncertek bukkannak fel a történetmesélésben. A Beatkorszak szerzői és előadói tíz éve azon dolgoznak, hogy a magyar könnyűzene kevésbé ismert, vagy valamiért nem annyira fontosnak tartott szereplőit, szervezeteit, eseményeit és összefüggéseit feltárják és minél szélesebb körben megismerhetővé tegyék. Ez a Zenélő Egyetem kurzus ezért olyan előadásokból áll majd össze, amelyek látszólag a magyar könnyűzene-történetének marginális szeleteit tárgyalják, ám reményeink szerint végül bebizonyítják, hogy a színház és a rockzene kapcsolata, a hang- és színpadtechnika fejlődése és működtetői, a beatzene állami háttérintézményeinek machinációi éppúgy fontos részei a magyar könnyűzene történetének, mint hogy kik, mikor, hol és mit játszottak.

Március 27. csütörtök

14.00-14.15 *Kurzusindítás*

Beatkorszak szabadegyetem extra Pécsen a Zenélő Egyetem vendégeként

14.15-15.45 *Plakátok a beatkorszakban*

Avagy nagyszületek honnan tudták, hogy hol és mikor lesz buli?

Bálint Csaba 2000 óta gyűjti a hatvanas évek elejétől kezdődően megjelenő magyar beat- és rockplakátokat. A gyűjtői munka a Budapesti Rockmúzeum megalapításától kezdve intézményesült. Az előadás kísérletet tesz arra, hogy bemutassa az elmúlt 60 év magyar rockplakátjait, illetve azt is, hogy ezek miként szolgálhatnak történeti kutatások forrásául, milyen következtetéseket lehet levonni a plakátokon szereplő információkból. Az előadás érdekes lehet azoknak is, akik nem csak tudományos szempontból érdeklődnek, de szeretik is a magyar rockzenét és annak történetét.

Előadó: **Dr. Bálint Csaba**, rocktörténész, a Budapesti Rockmúzeum elnöke

Polgári foglalkozását tekintve ügyvéd, 2005-ben végzett a Debreceni Egyetem Jog- és Államtudományi karán. Rocktörténettel 1998-ban kezdett foglalkozni, 2003-tól rockújságíróként is tevékenykedik, első rocktörténeti könyvét 2012-ben jelentette meg,

legutóbbi, sorrendben a tizenharmadik *A Barta* címmel 2024-ben látott napvilágot. A Budapesti Rockmúzeum egyik alapítója, 2017-től pedig elnöke.

15.45-16.00 *Szünet*

16.00-17.30 ***Szocialista erkölcscsőszök, avagy a pénznek nincs szaga***

Az Országos Rendezőiroda (ORI) története 1958–1991 között

Az Országos Rendező Iroda (ORI) a Kádár-rendszer szülöttje, jogelődje az Állami Hangverseny- és Műsorigazgatóság volt a Művelődésügyi Minisztérium kötelékein belül, megszüntetésére pedig 1964-ben került sor, s innentől számolhatjuk a szervezetenként önálló ORI működését. Az ORI a cenzúra vigyázó szeme volt a Kádár-rendszerben a belföldi könnyűzenei koncertszervezés területén, monopóliumot élvezve az élő előadások ura volt. Ennek keretében örködött a szocialista erkölcs felett, ugyanakkor a kor viszonyaihoz képest felfoghatatlanul sok pénzt termelt, ami a pártállamot gazdagította. A profitorientáltság és a proletárdiktatúra ideológiai elvárásai között lavírozva számtalan érdekes és groteszk történet elevenedik fel az előadásban.

Előadó: **Dr. Csatári Bence**, rocktörténész, tudományos kutató

Történész, újságíró, a Nemzeti Emlékezet Bizottsága tudományos főmunkatársa. A Kádár-rendszer könnyűzenei politikájáról írt PhD-értekezését summa cum laude minősítéssel védte meg 2008-ban az ELTE-n. Kilenc kötete, valamint számos tanulmánya jelent meg zene- és médiatörténeti témákban, illetve több televízió és rádió rocktörténeti szakértője, illetve műsorvezetője. Az ELTE-n és a Balassi Intézetben rendszeresen tart rocktörténeti szemináriumokat.

Március 28. péntek

10.00-11.30 ***A kinyúlt farmer, a kimúlt delfin meg a Popfesztivál***

Irodalom, színház és könnyűzene Altamonttól Vúdsztokig

Déry Tibor *Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról* című műve először a *Kortárs* folyóiratban volt olvasható, pedig nem éppen a szerző kortársairól szól. Nem kell avatott esztétának lenni ahhoz, hogy érezzük, a kisregény megírásakor a nyolcvanhoz közelítő mester aligha lehetett megveszekedett Rolling Stones-fanatikus. Pedig a *Popfesztivál* cselekménye

attól a tragikus kimenetelű, 1969. december 6-ai estétől rugaszkodik el, amely során a korszak nagyágyúihoz hasonlóan Mick Jaggerék is ott álltak az észak-karolinai Altamont városának határában rendezett fesztivál színpadán. De hogy lett Altamontból Montana? És vajon tényleg az amerikai agresszivitás és az ösztönös barbárság rajzaként kell olvasni a kötetet, ahogy Szépirodalmi Könyvkiadó harangozta be? Előadásomban esik majd szó képzelt és megvalósult popfesztiválról is. Találkozni fogunk a Hell's Angels marcona motorosaival és a badacsonyi Tátika presszó körül hippiskedő hazai fiatalokkal is. Megvizsgáljuk a Déry-mű, valamint a belőle készült színpadi változat helyét a könnyűzene- és a színháztörténet lapjain, és mivel a zsöllye meg az elektromos gitár egymásra találásáról szól a sztori, elkalandozunk Nagyváradra is, ahol alig fél évvel azt követően, hogy a Locomotiv GT legénysége a Vígsház publikuma előtt meghajolt, hasonlóan forradalmi tettet vitt végbe a Szigligeti Színházban a Metropol. És hogy mi köze ehhez egy örkényi Delphin Show-nak? A referátumból kiderül!

Előadó: **Vass Norbert**, a Volt egyszer egy beatkorszak blog szerkesztője

A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen kommunikáció-történelem szakon szerzett diplomát, majd a Történettudományi Doktori Iskola hallgatójaként a Kádár-kori punk- és underground szcéna kutatásával foglalkozott. A Hangfoglaló Program Könnyűzenei Örökség Alprogramjának koordinátoraként dolgozott 2015 és 2021 között, 2020 óta a Volt egyszer egy beatkorszak-blog szerkesztője. 2022-ben *Mindenki!* címmel a hazai beat- és rockkorszakról jelent meg kötete.

11.30-11.45 *Szünet*

11.45-13.15 ***Hogyan lett Istvánból Bestia?***

A Szegedi Szabadtéri Játékok tévelygései a késő Kádár-kor könnyűzenéjében

A Szegedi Szabadtéri Játékokon 1984-ben bemutatott *István, a király* elementáris erejű sikere után, a város kulturális közegébe jelentősen beágyazódott „Szabadtéri” új zenei utakat keresett. Előadásomban ezen utak göröngyeiről, akadályairól és zsákutcáiról próbál képet festeni, legfőként a bukásokhoz és sikerekhez viszonyuló, korabeli médiára és némi személyes, az eseményeket „élő egyenesben” megélő szubjektív emlékekre támaszkodva.

Előadó: **Magyar Ernő**, a Volt egyszer egy beatkorszak blog szerzője

A beatkorszak.blog rendszeres szerzője. A 80-as évek szegedi underground és punk színterének zenész szereplője, ismerője. A szegedi könnyűzenei élet történetének kutatója, emlékének ápolója. A hétköznapiakban lakberendező és lakberendezési cikkek írója.

13.15-13.45: Szünet

13.45-15.15 ***Korszakok a beatkorszakban***

Három és fél évtized a magyar könnyűzenében is nagy idő

A magyar könnyűzene történetének kezdetét az első rock and roll lemezfelvételtől (1957 tavasza) szokás számolni, míg történeti kutatását az első Sziget fesztiválnál (1992 nyara) szokás bezárni. Ebben a három és fél évtizedben nemcsak felnőtt és konszolidálódott a „nagygeneráció”, megszületett és színpadra állt a „kisgeneráció”, de nagyot változott a magyar tömegkommunikáció, a hazai közélet, de a divat és a könnyűzenét kiszolgáló technika is. Mindezek alapján pedig a magyar könnyűzene első három és fél évtizedét is érdemes szakaszolni, korszakolni. A zenei műfajokról és a külföldi hatásokról nem megfeledkezve, de azoktól kicsit hátrébb lépve.

Előadó: **Bajnai Zsolt**, a Beatkorszak Projekt vezetője, a Hangfoglaló Program elindítója

A Cseh Tamás – 2017-től – Hangfoglaló Könnyűzene Támogató Program elindítója, az NKA illetékes kollégiumának vezetője (2015-2020), 2018 és 2021 között a Könnyűzenei Szolgáltató Iroda igazgatója. A kezdetektől aktívan részt vesz a könnyűzenei örökség megőrzését támogató alprogram munkájában, az eddigi tíz rocktörténeti konferencia mindegyikén előadott, négy rocktörténeti kiállítás kurátoraként dolgozott. Számtalan rocktörténeti írás szerzője. A *Látható rockzene*, a *Volt egyszer sok fesztivál* valamint a *Rock és színház* címmel megjelent kötetek szerkesztője.

15.15-15.30 *Kurzuszárás*